

ตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ของ “รอมแพง” :
การพินิจเชิงจิตวิทยา

A Psychological Analysis of Main Characters in the Historical Novel
“Buppesanniwas” by Romphaeng

วิภาพ คัญทัพ

สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*parasawattee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพินิจตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง
นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเข้าใจตัวละครสำคัญในเชิงจิตวิทยา
โดยใช้ความรู้เรื่องแรงจูงใจมาเป็นกรอบในการพินิจ ผลการวิจัยพบว่า 1.ตัวละครสำคัญ 3 ตัว ได้แก่
เกศสุรางค์ การะเกด และ หมื่นสุนทรเทวา มีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตต่างกันดังนี้ คือ
เกศสุรางค์และหมื่นสุนทรเทวามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แต่การะเกดมีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
แรงจูงใจในการดำเนินชีวิตหรือแรงขับที่แตกต่างกัน
ทำให้ตัวละครสำคัญได้รับผลตอบแทนในชีวิตแตกต่างกันไป
โดยเฉพาะผู้มีแรงจูงใจสัมพันธ์แบบผิดที่ผิดทางอย่างการะเกด ส่งผลให้พบกับความตายในวัยอันไม่สมควร
2.ลักษณะทางจิตวิทยาที่ปรากฏในตัวละครสำคัญ ทำให้ตัวละครสำคัญทุกตัวมีมิติน่าสนใจ
และชวนติดตามว่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวละครสำคัญทั้งหมดนี้ จะเป็นอย่างไรต่อไป
3.ในฐานะนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ผู้ประพันธ์นำเสนอแนวคิด 5
ประการผ่านบทบาทของตัวละครสำคัญทั้งสามตัว กล่าวคือ ประวัติศาสตร์และความรักชาติ,บุพเพสันนิวาส,
ภาษาพูดต่างสมัย, ค่านิยมต่างสมัย และความเชื่อทางไสยศาสตร์
คำสำคัญ : แรงจูงใจ,ตัวละครสำคัญ,นวนิยายอิงประวัติศาสตร์

Abstract

The purpose of the research entitled “A Psychological Analysis of Main Characters in the Historical Novel “Buppesanniwas” by Romphaeng is to understand the main characters of the novel in psychological manners. The knowledge of motivation was applied as a framework of analysis in this research. The result of the research can be summarized as follows. 1) Three main characters: namely; Ketsurang, Karaked and Muen Sunthorntheva had

different impetus in leading their lives. Ketsurang and Muen Sunthorntheva possessed motivation for achievement whereas Karaked possessed motivation for relations. The different motivation or driving forces in these main characters brought about different outcomes in their lives. It is noted that Karaked who possessed inappropriate motivation for unsuitable relations eventually faced untimely death. 2) Psychological traits that emerge from three main characters render the multidimensional facets of the characters, which make them much more interesting and thus solicit the readers to follow their lives. 3) As a historical novel, the novelist presents 5 concepts through these three main characters ideas: history and grand patriotism, predestined coexistence, juxtaposition between the past and contemporary colloquial, different values in different periods and beliefs in superstition.

Keywords : Motivation, main characters, historical novel

1. บทนำ

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง ได้รับคัดเลือกจากผู้กำกับการแสดง มานำเสนอในรูปแบบของละครโทรทัศน์ และเขียนบทโทรทัศน์ โดย ศัลยา ละครโทรทัศน์เรื่อง บุพเพสันนิวาส นี้ออกอากาศในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2561

ได้รับความสนใจจากผู้ชมโทรทัศน์อย่างมาก จนเกิดปรากฏการณ์นิยมไทย เช่น แต่งกายชุดไทย และไปท่องเที่ยวในโบราณสถานของไทย ตามที่ปรากฏในนวนิยาย เช่น วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดอยุธยา ละครโทรทัศน์เรื่องนี้ทำให้คนหันมานิยมไทยดังกล่าวได้อย่างไร จึงมีการสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์ คือ รอมแพง ถึงแรงบันดาลใจ และการศึกษาค้นคว้าเพื่อเขียนนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องนี้

ชาวต่างชาติทำให้เกิดความสนใจอ่านหนังสือนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส

ที่อาจเรียกได้ว่าก่อให้เกิดความศรัทธาในวงการประพันธ์นวนิยายอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

บุพเพสันนิวาส มียอดตีพิมพ์ซ้ำถึง 93 ครั้ง ในเดือนมิถุนายน 2561

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะพินิจบทบาทของตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง

“บุพเพสันนิวาส” ของ “รอมแพง” เพื่อแสดงให้เห็นว่า

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องนี้มีวิธีการสร้างตัวละครสำคัญอย่างไรโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ

(Motive) และ แรงขับ (Drives) มาพรรณนาและตีความบทบาทของตัวละครสำคัญ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อใช้แนวคิดเชิงจิตวิทยา ด้านแรงจูงใจและแรงขับ

ในการพินิจตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องบุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง

3. สมมุติฐานในการวิจัย

ตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง บุพเพสันนิวาสของ รอมแพง มีลักษณะทางจิตวิทยา

4. กรอบแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แรงจูงใจเป็นคำที่กล่าวถึงกันบ่อยครั้งด้วยความหมายที่แตกต่างกัน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาจิต (2553) กล่าวว่า “เนื่องจากนักจิตวิทยาแต่ละกลุ่มอธิบายความหมายของแรงจูงใจด้วยคำที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะกล่าวถึงตัวแปรตัวเดียวกันก็ตาม...ความหมายของแรงจูงใจที่นักจิตวิทยาส่วนมากพอยอมรับได้ แรงจูงใจในที่นี้หมายถึง สิ่งที่คุณคาดหวัง โดยที่สิ่งนั้นอาจเป็นสิ่งที่บุคคลพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจก็ได้ ความคาดหวังนี้เป็นตัวกระตุ้นให้คุณแสดงพฤติกรรม (Mckeachie and Doyle,1970) กระบวนการที่กระตุ้นให้คุณแสดงพฤติกรรมเรียกว่า การจูงใจ (Motivation)” นอกจากนี้ยังกล่าวอีกว่า แรงจูงใจประกอบด้วยสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

1. เป็นพลังงานที่กระตุ้นให้คุณแสดงพฤติกรรม พลังงานสามารถแปรเปลี่ยนได้ เช่น การเดินเร็วหรือช้า เป็นต้น
2. เป็นตัวกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรม เช่น หลังเลิกงานจะแวะร้านอาหารหรือร้านขายหนังสือ เป็นต้น
3. เป็นตัวกำหนดระดับของความพยายาม เช่น บุคคลสนใจอ่านหนังสือสักเล่ม เมื่อหาไม่ได้จากร้านหนังสือ ยังไม่หมดความพยายาม มุ่งไปหาในร้านอื่นๆต่อไป เมื่อหาซื้อไม่ได้ก็เขียนจดหมายไปขอซื้อจากสำนักพิมพ์ เป็นต้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาจิต,2553,น.168)

การนำทฤษฎีทางจิตวิทยามาวิจารณ์

หรืออธิบายวรรณคดีและวรรณกรรมมีมานานแล้วในประเทศตะวันตก กล่าวกันว่า การศึกษาวรรณคดีในเชิงจิตวิทยา เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยกรีก เช่นการให้ความสนใจเกี่ยวกับความคลุ้มคลั่งของนักประพันธ์ และชัดเจนขึ้นในศตวรรษที่ 19 มีการศึกษาตัวผู้เขียน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงานศิลปะวรรณคดีกับผู้อ่าน (Ratirat Panrit,2561,ออนไลน์)

สำหรับในประเทศไทยนั้นเริ่มเป็นที่สนใจเมื่อ ชลธิรา กลัดอยู่

นำทฤษฎีจิตวิทยาวิจารณ์วรรณคดีไทย ดังที่ ธนกร เพชรสินจร (2557) อ้างถึง ชลธิรา กลัดอยู่ ว่าวิจารณ์เรื่องความก้าวร้าวของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน ในเชิงจิตวิเคราะห์ โดยทฤษฎีของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ และทฤษฎีของคาร์ล กุสตาฟ จุง

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของขุนแผนมีสัญชาตญาณมุ่งเป็นปรากฏชัดกว่าสัญชาตญาณมุ่งตาย ขุนแผนจึงมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวกับบุคคลอื่นตามลักษณะของชาติสดี ส่วนนางวันทองนั้นมีสัญชาตญาณมุ่งตายปรากฏชัดกว่าสัญชาตญาณมุ่งเป็น” ดังนี้ เป็นต้น จวบจนถึงปัจจุบันมีงานวิจัยด้านวรรณกรรมที่ใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาอย่างต่อเนื่อง

5.วิธีดำเนินการศึกษา

5.1 อ่านนวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง

อย่างละเอียดโดยพินิจบทบาทของตัวละครสำคัญ

5.2 พินิจพฤติกรรมของตัวละครสำคัญในด้านแรงจูงใจและแรงขับ

ความรู้ทางจิตวิทยาที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

5.2.1 แรงจูงใจ (Motives) หมายถึง

การชักนำหรือโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการบางประการของตนจนบรรลุผลสำเร็จ

5.2.2 แรงขับ (drives) หมายถึง แรงขับภายใน ได้แก่ ความต้องการอาหาร

และความต้องการทางเพศ

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกเป็นกรอบในการพินิจ 2 ทฤษฎี (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553, น.168-209)

ได้แก่ ทฤษฎีแรงขับทางชีวภาพ (Biological Drive Theory) ของ คลาก แอล. ฮัลล์ (Clark L. Hull)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าคนและสัตว์ไม่มีความแตกต่างกันในด้านของแรงจูงใจ

ในที่นี้จึงจะหมายถึงความต้องการอาหารและความต้องการทางเพศของตัวละคร

และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ของ อัลเบิร์ต แบนดูลา (Albert Bandura)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ ดังนั้นในการวิเคราะห์จะแยกเป็น 2 ประการ กล่าวคือ

ประการที่ 1 ตัวละครสำคัญมีแรงจูงใจ (Motives) อย่างไร ในการแสดงพฤติกรรมของตัวละคร

ในที่นี้ จะวิเคราะห์แรงจูงใจจากสิ่งเร้าภายนอกของตัวละคร ได้แก่ ฉาก(เวลาและสถานที่) บรรยากาศ เหตุการณ์ บุคคลในประวัติศาสตร์ และบทสนทนา ซึ่งจะเป็นตัวเสริมแรงพฤติกรรมของตัวละครทั้งในทางบวก (Reinforcer) และทางลบ (Punisher) ให้ตัวละครแสดงพฤติกรรม หรือหยุดแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด

โดยผู้วิจัยจำแนกแรงจูงใจเป็น 3 ลักษณะ (วิไลวรรณ ศรีสงคราม, 2549, น.173-174) ได้แก่

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive)

เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จและปฏิบัติให้ได้ผลดีเยี่ยม

แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะควบคุม หรือมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น

แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive)

)เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการการมีเพื่อน ต้องการสร้างมิตรภาพ และต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

ประการที่ 2 ตัวละครสำคัญมีแรงขับ (Drives) อย่างไร ในการแสดงพฤติกรรมของตัวละคร แรงขับ

ในที่นี้ หมายถึง เป็นสภาวะกระตุ้นที่มาจากความต้องการอาหารและความต้องการทางเพศ

5.3 อธิบายความหมายว่าพฤติกรรมของตัวละครสำคัญ มีแรงจูงใจในลักษณะใด

และมีความสำคัญอย่างไร

5.4 อภิปรายและสรุปผล

6. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง บุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง มีตัวละครสำคัญ 3 ตัว คือ เกศสุรางค์ การะเกด และ หมื่นสุนทรเทวา ซึ่งเมื่อพินิจในเชิงจิตวิทยาเรื่องแรงจูงใจแล้วพบว่า เกศสุรางค์ การะเกด และ หมื่นสุนทรเทวา มีแรงจูงใจต่างกัน เกศสุรางค์มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การะเกดมีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และ

หมิ่นสุนทรเทวา มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านแรงขับ ความต้องการอาหาร และความต้องการทางเพศ
ตัวละครสำคัญทุกตัวมีอยู่ในระดับปรกติ ยกเว้นความต้องการอาหาร เกศสุรางค์ มีมากเป็นพิเศษ

6.1 เกศสุรางค์ เป็นตัวละครที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เธอมุ่งหมายเรียนให้จบการศึกษาในสาขาวิชาที่ชอบคือประวัติศาสตร์ศิลป์ ความสนใจในประวัติศาสตร์
ศิลปะและภาษาทำให้เธออยู่ในสังคมในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ได้อย่างไม่แปลกแยก
ยังสามารถทำงานสำคัญเพื่อบ้านเมืองคือการสอนภาษาฝรั่งเศสให้แก่คณะทูตไทยที่จะพากันเดินทางไปเจริญสัมพันธไมตรี ณ ประเทศฝรั่งเศส

6.2 การระแคะ เป็นตัวละครที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์

เพราะในวัยเด็กเธอมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์กับหมู่ญาติที่จะยึดทรัพย์สินสมบัติของเธอหลังจากบิดามารดาของเธอเสียชีวิต เธอจึงกลายเป็นคนเกรี้ยวกราดกับคนรอบข้าง
เธอให้ความสำคัญกับคู่หมั้นที่ญาติผู้ใหญ่เห็นควรให้เธอได้ใช้ชีวิตเป็นคู่ครองกับเขา คือ หมิ่นสุนทรเทวา และระแวงคนงามอย่างแม่หญิงจันทร์วาด เพราะความเข้าใจผิดคิดว่า หมิ่นสุนทรเทวาให้ความเสน่หาถึงขนาดวางแผนปลิดชีวิตนาง

6.3 หมิ่นสุนทรเทวา เป็นตัวละครที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จะเห็นได้ว่าเขามีความตั้งใจรับราชการอย่างมีประสิทธิภาพ
แต่กลับต้องระงับตัวไม่เข้าหาผู้ใหญ่ที่จะบันทาลความก้าวหน้าให้แก่ชีวิตเขา
เนื่องจากมีประวัติว่าพี่ชายถูกเนรเทศจากบ้านเมืองไปทั้งที่เคยรับใช้ใกล้ชิดพระมหากษัตริย์
เนื่องจากมีคนริษยาอยู่มาก อย่างไรก็ตามด้วยความสามารถ ที่สุดเขาก็ได้รับตำแหน่งถึงชั้นพระยา

6.4

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้เสนอแนวคิดผ่านบทบาทซึ่งเกิดจากแรงจูงใจของตัวละครสำคัญทั้งสาม
สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้คือ

6.4.1 ประวัติศาสตร์และความรักชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความรักชาติ ปรากฏผ่านบทบาทของเกศสุรางค์
เนื่องจากเธอมีพื้นฐานความสนใจด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัตถุและโบราณสถาน
ทำให้เธอมีความสุขที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างสมัย
และเกิดความรักชาติถึงกับบางครั้งเสี่ยงชีวิตเข้าไปพัวพันในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ด้วยความห่วงใยในบ้านเมือง

6.4.2 บุพเพสันนิวาส

แนวคิดเกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส ปรากฏผ่านบทบาทของเกศสุรางค์
เนื่องจากเธอเดินทางข้ามภพไปพบกับคู่รักในอดีตชาติ คือ หมิ่นสุนทรเทวา
ซึ่งนับได้ว่าเขาเป็นสิ่งที่ทำให้เธอมีความสุขในสถานที่ต่างภพ ห่างไกลญาติมิตร

6.4.3 ภาษาพูดต่างสมัย

แนวคิดเกี่ยวกับภาษาพูดต่างสมัย ปรากฏผ่านบทบาทของเกศสุรางค์
เนื่องจากเธอนำภาษาพูดแบบปัจจุบันไปใช้ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ทำให้ผู้คนฉงนและตื่นตันไปกับเธอ
ทำนองเดียวกันเธอก็มีความฉงนและตื่นตันเช่นกันที่ได้ฟังภาษาพูดในสมัยสมเด็จพระนารายณ์

6.4.5 ค่านิยมต่างสมัย

แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมต่างสมัย ปรากฏผ่านบทบาทของหมื่นสุนทรเทวา
เนื่องจากเขามีทัศนคติในการเลือกคู่ชีวิตที่แตกต่างกับคนทั่วไปในสมัยนั้น
กล่าวคือมิได้ให้ความนิยมแก่รูปร่างหน้าตาของสตรีเพศ แต่เลือกที่ความคิดอ่านและนิสัยใจคอ
ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือนิยมภรรยาเดียวในขณะที่คนทั่วไปนิยมมีภรรยา

6.4.6 ความเชื่อทางไสยศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ ปรากฏผ่านบทบาทของกระแสด
เนื่องจากเธอส่งคนไปล่อมเรือแม่หญิงจันทร์วาด ส่งผลให้มีคนตาย
เกิดเสียงนินทาว่าร้ายทำให้ญาติผู้ใหญ่ของเธอ
คือพระโหราธิบดีต้องทำพิธีร้ายมนต์ฤกษ์ยามกาลิเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้เธอ
ผลคือทำให้จิตวิญญาณการะแสดออกจากร่างไป จิตวิญญาณของเกศสุรางค์ซึ่งร่างกายประสบอุบัติเหตุ
จิตวิญญาณเดินทางข้ามภพมาเข้าร่างของการะแสดทำให้การะแสดมีนิสัยใจคอเปลี่ยนไป

7 บทสรุปเชิงวิพากษ์บุพเพสันนิวาส

การพินิจตัวละครสำคัญโดยอาศัยความรู้ทางจิตวิทยาด้านแรงจูงใจและแรงขับ
ทำให้เข้าใจบทบาทของตัวละครสำคัญในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่องบุพเพสันนิวาส ในอีกมิติหนึ่ง
พบว่าตัวละครสำคัญทั้ง 3 ตัว คือ เกศสุรางค์ การะแสด และหมื่นสุนทรเทวา มีลักษณะเป็นตัวละครกลม
(Round Character) แรงจูงใจที่ต่างกันทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างมีชีวิตชีวา
นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังได้เสนอแนวคิดผ่านบทบาทซึ่งเกิดจากแรงจูงใจของตัวละครสำคัญทั้งสาม
กล่าวคือแนวคิดเรื่องประวัติศาสตร์และความรักชาติ
ทำให้ผู้อ่านต้องการรู้ความสัมพันธ์ของเกศสุรางค์กับบุคคลในประวัติศาสตร์
และตื่นตันไปกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เกศสุรางค์เข้าไปมีส่วนเกี่ยวพัน, แนวคิดเรื่องบุพเพสันนิวาส
ทำให้ผู้อ่านต้องการรู้ความสัมพันธ์ของเกศสุรางค์กับหมื่นสุนทรเทวาจะจบลงอย่างไร,
แนวคิดเรื่องภาษาพูดต่างสมัย
ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสนุกสนานไปกับถ้อยคำที่เกศสุรางค์ใช้สื่อสารกันกับผู้คนในสมัยสมเด็จพระนารายณ์จนลืมนึกถึง
ความเป็นไปได้, แนวคิดเรื่องค่านิยมต่างสมัย
ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดเชิงวิพากษ์ถึงความเหมาะสมของค่านิยมในแต่ละยุคสมัย,
และสุดท้ายความเชื่อทางไสยศาสตร์
ทำให้ผู้อ่านตื่นตันไปกับเหตุการณ์ที่ดำเนินไปตามความเชื่อของคนในสมัยนั้น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า
ผู้ประพันธ์สามารถนำแนวคิดต่าง ๆ นั้นมาปรุงแต่งทำให้เรื่องราวของนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องบุพเพสันนิวาส
ดำเนินดำเนินไปอย่างมีอรรถรสยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่องบุพเพสันนิวาส ของ รอมแพง ในประเด็นอื่นต่อไป
2. ควรมีการศึกษาตัวละครในเชิงจิตวิทยาในนวนิยายประเภทอื่นๆ
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบตัวละครในเชิงจิตวิทยาระหว่างนวนิยายแนวต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคณะ. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ทิพย์เพ็ล กรุ๊ป.
สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. (2553). หน่วยที่ 4 สิ่งเร้าและแรงจูงใจ. เอกสารการสอนชุดจิตวิทยาทั่วไป หน่วยที่ 1-7 พิมพ์ครั้งที่ 24. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สื่อออนไลน์

ธนกร เพชรสินจร (2557). วิเคราะห์ตัวละครชายขอบในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน:อำนาจ พื้นที่ และการเมืองในวรรณกรรมไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 6, ฉ.2 (กรกฎาคม – ธันวาคม): 1-24, <https://tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/download/76821/61713/>. (สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2562).

(Ratirat Panrit,2561,ออนไลน์) Ratirat Panrit. (2561). การวิจารณ์วรรณกรรมแต่ละยุคของตะวันตก. - <https://ratiratpanrit.blogspot.com/2018/02/blog-post.html> (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2561